

Stenogrammid

XIII Riigikogu, IV Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 21.09.2016, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Piiriehituse olukord Eesti-Vene maismaapiiril
2. 13:08 Venemaalt saadud kutse osaleda Läänemere julgeolekut puudutavatel konsultatsioonidel
3. 13:15 Haldusreform
4. 13:23 Tervishoiu rahastamine
5. 13:32 Õiguskantsleri aastaülevaade
6. 13:41 Tervishoid
7. 13:50 Tsiviilkaitse olukord Eesti Vabariigis
8. 13:56 Paindlike töövormide edendamine

13:00 Infotund

14:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel on täiskogu istungisaalis kohal 36 Riigikogu liiget.

Infotunnis osalevad valitsusliikmed peaminister Taavi Rõivas, tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski ja kaitseminister Hannes Hanso. Tulenevalt eile registreeritud küsijate arvust annan võimaluse iga põhiküsimuse korral esitada üks lisaküsimus.

1. 13:01 Piiriehituse olukord Eesti-Vene maismaapiiril

14:57 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Uno Kaskpeit ja küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Palun!

14:57 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra eesistuja! Härra peaminister! Riigipiiri ehitus on riiklikult tähtis ettevõtmine ja sellepärast on tänased küsimused suunatud just teile. Kuidas on praegu lood piiri ehitusega ja kuidas on tagatud samal ajal piiri valvamine ja patrullide liikumine piiril?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma olen teiega täiesti nõus, et piiri väljaehitamine on riiklikult oluline ettevõtmine, ja ma hea meelega räägin sellest regulaarselt ka teie ees siin. Meil on vastavalt riigi eelarvestrateegiale eraldatud kogu vajalik eelarve suurusjärgus 70 miljonit eurot, see on aastate peale ära jaotatud. Tõsi, kuna osa ettevalmistustöid on esimesel aastal ehk siis tänavu võtnud arvatust veidi enam aega, siis osa töid liigub 2016. aastast 2017. aastasse, aga mulle on Siseministeeriumist kinnitatud, et me oleme lõpptähtaega silmas pidades graafikus. Lihtsalt osa projekteerimis- ja ettevalmistustöid on võtnud plaanist kauem aega.

Hea meel on öelda ka, et lõviosaga maaomanikest, kelle kinnistut piiri väljaehitamine puudutab, on kokkuleppele jõutud. Täpsemalt on 112 kinnistuomanikust 109-ga kokkulepe olemas. Kolme maaomanikuga veel läbirääkimised kestavad, aga küllap saab ka nendega küsimused

lahendatud. Praeguse seisuga on suurem osa piiriribast raadatud, veel vajab raadamist vaid 17-kilomeetrine lõik, mida seni ei ole saanud teha seetõttu, et suvel on liiga palju vihma sadanud, ja ka seoses sellega, et juba nimetatud kolme maaomanikuga kõnelused veel käivad. Mis puudutab piiri valvamist sel ajal, kui ehitamine käib, siis ka sellele on loomulikult mõeldud. Piiri turvalisus ei tohi kannatada selle pärast, et käivad väljaehitamistööd, ja selle eest hoolitsetakse. Üldiselt võime olla kindlad, et Eesti saab endale väga turvalise idapiiri.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Täpsustavad küsimused. Uno Kaskpeit, palun!

14:57 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra peaminister! Mul on paraku vastupidist informatsiooni. Idapiiril on RMK oma suuremad metsatööd lõpetanud. Piiriribaäärne maa on rasketehnikaga pahupidi pööratud. Metsa väljaveo käigus on tekitatud suured rööpad, piirivalvurite ehitatud purded ja patrullirajad on lõhutud. Piiri äärde on kasvanud kõrge võsa, patrullimine on muutunud võimatuks, sest piiriäärne ala on muutunud läbimatuks. Kuidas te selgitate seda olukorda? Või ei ole see üldse tähtis – peamine on see, et riik sai metsalõikusest oma raha kätte? Kes peaks võsa maha lõikama, patrullirajad ja purded taastama?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Ma usun, et selles hinnangus kõlas küll üsna palju ka valeinfot. Kui rajatakse täiesti uus piiririba koos uute patrulliradadega, koos uute purretega, siis võib juhtuda, et osa seni rajatust tulevikus kasutust ei leia. Mis puudutab võsa, siis vastupidi, me selle investeeringuga saavutame selle, et piir ei ole võssa kasvanud, et seal on vähemalt kümne meetri laiune puhastatud piiririba. See ei ole mitte ainult metsast puhastatud, vaid sinna tekitatakse ka liivariba, sinna pannakse nii mõnelgi pool maha geotekstiil, et sinna ei saaks tulevikus uut võsa ega muud taimestikku kasvada. Kõige sellega tegeletakse. Minu arusaam on selline, et võrreldes senisega on uut piiri oluliselt lihtsam hooldada. Ei ole mingi saladus, et piirivalvurid on senisel väljaehitamata piiril pidanud ka ise võsalõike- ja muruniitmistööd tegema. See ei ole päriselt ju piiri valvamise töö. Nii et kui me saame uue, korralikult väljaehitatud piiri, siis saavad piirivalvurid keskenduda piiri valvamisele, mis on nende peamine ülesanne. Samuti saavad nad selleks, et patrullida, märksa korralikumad patrullirajad. Sellele kõigele on mõeldud, see kõik on osa piiri väljaehitamisest.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Ja viimane täpsustav küsimus. Heimar Lenk, palun!

14:57 Heimar Lenk

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Te ütlesite mõni minut tagasi ilusasti, et piir on riiklikult väga tähtis rajatis ja see tuleb välja ehitada. Seletage mulle palun ära, miks muutus Eesti piir peaministri ja siseministri silmis väga tähtsaks alles pärast seda, kui oli see piinlik vahejuhtum Eston Kohvriga, kui üks operatsioon piiril kukkus läbi ja meie, ei oskagi öelda, luuraja või kaastööline võeti kinni. Pärast seda me hakkasime piiri ehitama, enne me sellega ei tegelenud. Kas tõesti oli vaja üht äkkjuhtumit, mis seda kõike genereerima hakkas?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Nojah, eks igale valitsusele võib ju ette heita, miks ta üht või teist tööd ära ei ole teinud. Neid asju, mida eelmised valitsused teinud ei ole ja mis ametisolev valitsus ära teeb, on väga palju, näiteks Tallinna–Tartu maantee neljarealiseks ehitamine kuni Mäoni ja haldusreform. Ning küllap neid asju on veel. Aga ma olen kaugel sellest, et eelmistele valitsustele tegematajätmissi ette heita. Küllap olid sel ajal teised prioriteedid. Samuti peame arvestama, et alates 2005. aastast püsis lootus, et on võimalik piirileping üsna ruttu ratifitseerida ja pärast seda saaks piiri välja ehitada täpselt sellisel kujul, nagu see on ametlikult määratud piirilepingus, mitte kontrolljoonel, mida me praegu valvame.

Peale seda teie viidatud juhtumit me arutasime olukorda siseministriga ja valitsusega laiemalt ning otsustasime, et me ei pea piirileppe ratifitseerimist ära ootama, kuna lõviosa piirist kattub kontrolljoonega. Nii et tegelikult nende tööde tegemiseks ühtegi füüsilist takistust ei ole olnud. Me

arutasime olukorda ja otsustasime, et see töö on meie jaoks oluline. Riigi eelarvestrateegia tegemisel leppisime kokku juba laiemas ringis, kogu kabinetis, et me anname selleks 70 miljonit eurot, mis on väga suur investeering. Ja nii see on läinud.

Nüüd on see töö kenasti edenenud ja mõne aastaga saab idapiir välja ehitatud. Kui piirileping saab ratifitseeritud, siis saame piiri ka nende mõne protsendi ulatuses, mis piirilepingujärgne piir erineb kontrolljoonest, õigesti välja ehitada, nii nagu leping ette näeb.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:08 Venemaalt saadud kutse osaleda Läänemere julgeolekut puudutaval konsultatsioonidel

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on kaitseminister Hannes Hansole. Ain Lutsepp, palun!

14:57 Ain Lutsepp

Härra eesistuja! Austatud minister! Küsimus puudutab sisselülitamata transponderitega lendavatest Venemaa sõjalennukitest alguse saanud olukorda. Venemaa on esitanud Läänemere riikidele seoses sellega kutse osaleda Läänemere julgeolekut puudutaval konsultatsioonidel. Millised on sellega seoses edaspidised võimalikud arengud ja tulevikuväljavaated?

14:57 Kaitseminister Hannes Hanso

Hea küsija, aitäh! Et selle teemaga seonduvalt kohe kõik pinged maha võtta, ütlen ära, et me oleme Venemaa Föderatsiooni teavitanud, et me kahepoolsetele konsultatsioonidele Moskvasse ei sõida. Põhjus on väga lihtne: meil on terve rida võimalusi juba eksisteerivate formaatide raames neid teemasid Venemaaga arutada. Toon näiteks NATO-Venemaa nõukogu, mis on sellel aastal juba mitu korda koos käinud ja kus Moskva on selle teema ka tõstatanud, samuti OSCE, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon. Meil on terve rida kõikvõimalikke lepinguid, mida Venemaa kahetsusväärselt nendes küsimustes ei täida. Nagu hea küsija nimetas, tõstatub väga sageli transponderite temaatika, mille pärast meie liitlaste õhuturbelennukid Eestis peavad tihti õhku tõusma. Venelased ei vasta tihti lennundusside kutsungitele, kui nendelt küsitakse, kes nad on ja kuhu nad lähevad. Lihtsalt ei reageerita, ei esitata lennuplaane, tehakse agressiivseid õhumanöövreid.

Niisuguseid teemasid arutada on ju palju, aga asjaomased formaadid juba eksisteerivad ja ausalt öeldes kahepoolset me neid probleeme ei lahenda. Minu meelest me ei saa rääkida ainult Läänemere julgeolekust nendes küsimustes. Julgeolek kogu Euroopas on ühtne ja jagamatu. Täpselt samamoodi käituvad nii Venemaa õhujõud kui ka muu sõjavägi ettearvamatult igal pool, näiteks Musta mere piirkonnas. Me kõik teame, mis juhtus Ukrainas. See on väga suur probleem, ja mitte isegi ainult Euroopas, vaid ma ütleksin, et globaalsel tasandil. On asju, millega me lihtsalt ei saa tsiviliseeritud ja rahvusvahelisest õigusest lugupidavate riikidena leppida. Ja lõpuks, kui me räägime lennuliiklusest, siis Tokyost, Pekingist, Saigonist lendab kogu aeg lennukuid üle Balti mere piirkonna, üle Läänemere mujale Euroopasse. Nii et osapooli on väga palju, kahepoolset me ei tee midagi.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, kaitseminister! Vastamiseks on aega kaks minutit. Ain Lutsepp, palun!

14:57 Ain Lutsepp

Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Kui liitlastega, ütleme et lähiriikidega on konsulteeritud, kas siis on võimalik tulevikus ka mingisugune muu otsus?

14:57 Kaitseminister Hannes Hanso

Aitäh! Jah, Venemaa kutse ei puudutanud ainult Eestit, vaid ka teisi regiooni riike, ehkki küll mitte kõiki Läänemere maid. Minu teada seda kutset ei saanud Saksamaa, kellel on igati legitiimsed õigused selles piirkonnas julgeolekuküsimustes kaasa rääkida, ega ka näiteks Taani. Kuna me Euroopas oleme kõik

head partnerid, sõbrad ja liitlased, siis minu meelest on iseenesestmõistetav, et me kujundame enne nendes küsimustes ühise seisukoha ja ka vastame Moskvale ühtmoodi. Nagu ma juba ütlesin, me oleme Venemaad oma otsusest teavitanud, ja mul ei ole põhjust arvata, et teised riigid võtavad selles küsimuses teistsuguse seisukoha.

Mida tulevik toob? Ma arvan, et kui Venemaal on soovi olla avatud ja näidata nende küsimuste lahendamises head tahet, siis me paneme need teemad lauale NATO-Venemaa nõukogus või teistes formaatides, mida ma nimetasin, näiteks OSCE-s. Samuti on väga vajalik, et Venemaa asuks lihtsalt juba olemasolevaid kohustusi täitma. Siin on olnud juttu, kas meil on head tahet või ei ole head tahet. Loomulikult meil on head tahet, aga head tahet võiks ka Moskva üles näidata oma kohustuste täitmisega. Me ei pea ootama mingit lennukatastroofi Läänemere kohal, selleks et hakata üles näitama head tahet ja koostööd. Need küsimused paistavad mõnevõrra keerulisemad, kui nad tegelikult on. Mina arvan, et me peame olema valmis Venemaaga avatud suhtlemiseks, ja nendes formaatides, mida ma nimetasin, me olemegi valmis.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Peeter Ernits, palun!

14:57 Peeter Ernits

Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Kui mina parlamendiliikmena tahaksin suhelda Vene ametivendadega või Vene riigi ametnikega, kellelt ma pean siis luba küsima? Kas ma pean eelnevalt konsulteerima meie partneritega NATO-s või kuidas see asi käib?

14:57 Kaitseminister Hannes Hanso

Võib-olla te peate selles küsimuses suhtlema oma erakonna esimehega. Ma ei tea, kuidas teil Keskerakonnas need asjad paika sätitud on. Riigikogu liikmed on oma otsustes loomulikult vabad ja ma tean, et meil on suisa olemas ka sõprusgrupp, kuhu kuuluvad inimesed on – ma ei tea küll, millise regulaarsusega – oma Vene kolleegidega suhelnud. Ma muud kahjuks vastata ei oska. Minu käest te luba küsima kindlasti tulema ei pea, kui te tahate minna lähetusse ja see on põhjendatud. Mulle meenub oma väliskomisjoni juhi ajast, et ka meie inimesed käisid näiteks Peterburis. Ma ei usu, et keegi Eesti Vabariigis niisugusele suhtlusele käe ette paneb. Iseasi on muidugi, millest nendes suhtlusformaatides rääkida. Ma arvan, et meie kujundame oma seisukohad koos oma liitlastega ja kõnealusel küsimusel oleme need lõplikult kujundanud. Ma ei näe mingit sidet teie isiklike huvide vahel suhelda Vene inimestega ning NATO ja Venemaa suhete vahel.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:15 Haldusreform

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Kadri Simson, palun!

14:57 Kadri Simson

Ma tänan! Lugupeetud Taavi Rõivas! Riigikogu võttis kevadel reformierakondlaste, sotside ja IRL-i hääldetega vastu haldusreformi raamseaduse, millega pandi paika ajakava ja sundliitmised. Toonane valitsuse esindaja ja ka valitsuserakondade esindajad lubasid, et tulevad ka sisuseadused, mis sätestavad omavalitsustele tulevikus ette nähtud rolli, ülesanded ja rahastuse. Öeldi, et need sisuseadused, kogunisti 18 tükki, jõuavad Riigikokku hiljemalt esimese poolaasta lõpuks. Nüüd me oleme septembrikuu keskel, esimene poolaasta on ammu möödas, aga valitsusest need eelnõud pole meieni jõudnud. Kas te meelega venitate, selleks et Riigikogu peaks aasta lõpus hoogtöö korras paari nädalaga need sisuseadused ära menetlema?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt, mina usun parlamentarismi ja sellesse, et kõik seadused, mis Eesti Vabariigi parlament vastu võtab, on just nimelt sisuseadused. Nimetada mõnda seadust, sh haldusreformi seadust, mis sätestab Eesti ajaloo ühe kõige olulisema reformi põhimõtted, sisu ja detailid, kuidagi muudmoodi kui sisuseaduseks on minu meelest ülekohtune teie enda vastu. Kõige olulisemad otsused, mis haldusreformi puudutavad, said juba tükk aega tagasi siin parlamendis heakskiidu ja selle üle on mul hea meel. Olen tänulik kõikidele parlamendiliikmetele, kes selleks oma panuse andsid. Tõepoolest, on veel plaan anda kohalikele omavalitsustele, kas igale omavalitsusele eraldi või osale omavalitsustele maakonna piires ühiselt üle mitmeid funktsioone, mida seni on täidetud kas riigi või maakonna tasandil, aga ikkagi keskväimu poolt. Sellega koos me soovime nendele ka vastavad vahendid anda. Viimati me arutasime seda 25. augustil ja oleme nüüd langetanud otsuse, millised need funktsioonid on. Näiteks võib tuua ettevõtluskeskkonna arendamise ülesande, millega koos anname üle maakondlike arenduskeskuste vedamise. Või siis regionaalsed ühistranspordikeskused, mida arendaksid omavalitsused ja Maanteeamet kahasse, jne. Tegelikult on päris pikk loetelu, mida veel saaks üle anda. Lisaks arutas valitsus samal kuupäeval augustis ka seda, et kui me saame endale reformi tulemusena suured ja võimekad omavalitsused, siis on võimalik maavalitsused kaotada ja osa nende ülesandeid omavalitsustele anda.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Kadri Simson, palun täpsustav küsimus!

14:57 Kadri Simson

Mitu omavalitsust on selle kevadel vastu võetud haldusreformi raamseaduse pärast Riigikohtusse pöördunud. Nad näevad, et selle seadusega, eelkõige sundliitmistega minnakse vastu põhiseaduse mõttele ja riivatakse omavalitsuste autonoomiat. Ma tean, et veel mitu omavalitsust plaanivad Riigikohtusse pöörduda. Kas valitsusel on olemas plaan B juhuks, kui Riigikohus tunnistab vastuolu põhiseadusega ja ütleb, et sellisel moel, nagu teil plaanis on, omavalitsusi sundliita ei tohi?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Mina ei usu, et põhiseaduse mõte on olla Eesti arengu pidur. Sellist mõtet ei ole sealt võimalik välja lugeda ja ma ei usu, et Riigikohus sellise tõlgenduse kasuks otsustab. Ma usun, et õigus on nendel juristidel, sh väga põhjaliku arvamuse kirjutanud ja ka avalikkuses väga palju sel teemal sõna võtnud Jüri Raidlal, kes tunnistavad, et iga reformiga võib kaasneda teatud riiveid, aga need riived on haldusreformi puhul selges proportsioonis eesmärgiga. Siin ei ole midagi ebaproportsionaalset ja see reform on vajalik. Pigem vastupidi, see on üks nendest ettevõtmistest, mille kohta küllap ka teie fraktsioonikaaslane Heimar Lenk võiks õigustatult küsida, miks seni seda juba ära tehtud ei ole. Nii et veel kord, põhiseadust ei tohi kasutada arengu pidurdamiseks. Põhiseaduse roll on seada meile õiguslikud raamid, mille piires saab Eesti riik edukalt edasi areneda. Lõviosa omavalitsustest on arvestanud sellega, et haldusreform on vajalik, et see reform tuleb. Meil on kokku 185 omavalitsust üle kogu Eesti, kes on parajasti liitumisläbirääkimistes kas ettepaneku tegijana või ettepanekule vastajana. Neid piirkondi on kokku üle 50, kus uut omavalitsust praegu kokku lepatakse, ja kahes kohas on otsus juba ka valitsuses langetatud. Täpsemalt, kaheksast omavalitsusest saab kaks – selle kohta on olemas kokkulepped ja ka valitsuse otsus. Ja sügise jooksul tuleb neid otsuseid järjest lisaks. Nii et haldusreform Eestis juba käib ja need kohalikud liidrid, kes soovivad Eesti arengut, on selle eestvedajad üle kogu riigi.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

14:57 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Jättes kõrvale need täiendavad seadused, mida te olete lubanud ja millega mitte kuhugi ei ole jõutud, vähemalt mitte meie ette, on mu küsimus säärane. Sellise väga laialdase reformi puhul ikka tekib asju, mida ei ole võimalik ette näha ja mis eeldavad muudatusi. Te viitasite ka Paul Varuli arvamusele, kes on rõhutanud seda, et 5000 elaniku kriteerium ainukese

ühinemise kriteeriumina on ühekülgne, ja on terve hulk muudki kriitikat. Milliseid täiendusi või muudatusi kevadel vastu võetud haldusreformi seaduses te peate vajalikuks? Kas teil on plaanis millegi sellisega parlamendi ette tulla ja kui on, siis millal?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt, ma ei viidanud mitte Paul Varuli, vaid Jüri Raidla arvamusele. Mõlemad härrasmehed on lugupeetud advokaadid ja töötanud Justiitsministeeriumis, aga nad on siiski eri inimesed ja neil on väga erinevad arvamused selles küsimuses. Mis puudutab vajadust hakata alles mõni kuu tagasi vastu võetud seadust kiirkorras parandama sellepärast, et kellelegi selle mõni detail ei meeldi, siis see ei oleks hea näide õigusloomest. Ma arvan, et õiguselgus sedavõrd suure reformi tegemisel on väga oluline. Veelgi enam, ma väidan, et selge arvuline eesmärk, mis on objektiivselt mõõdetav, on märksa parem kriteerium kui emotsionaalselt ning rohkem või vähem subjektiivselt hinnatavad kaalutlustel rajanevad kriteeriumid. Me arutasime väga põhjalikult, kas seada konkreetne arvuline eesmärk. Viimane muuseas tuleneb sellest, et eri analüüsides on jõutud järelduseni, et väga paljusid funktsioone on võimalik edukamalt täita siis, kui omavalitsuses on vähemalt 5000 elanikku. Seal on mängus väga palju objektiivseid tegureid. Näiteks valla enda ehk siis tema juhtide ja tugitegevuste ülalpidamiseks kuluva raha osakaal valla eelarves väheneb drastiliselt, kui valla suurus on vähemalt 5000 inimest, ja see osakaal väheneb muuseas veel, kui vallas on 10 000 – 11 000 inimest. Kõiki neid argumente aluseks võttes me otsustasime, et me ei soovi minna pehmete kaalutlusotsuste peale, mille korral vaidlustamine oleks veelgi tõenäolisem, sest nende kriteeriumide täitmise hindamisel on alati subjektiivsust. Nii me võtsime eksperdiarvamuse aluseks ja lähtume sellest, et omavalitsused, kus on üle 5000 elaniku, suudavad oma ülesandeid edukamalt täita.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:23 Tervishoiu rahastamine

14:57 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovskile. Raivo Põldaru, palun!

14:57 Raivo Põldaru

Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! Viimasel ajal on päevakorrale kerkinud tõsine Eesti inimesi puudutav küsimus. See on meditsiini rahastamine. Sellest, et praeguse rahastamissüsteemi jätkumine pole võimalik, hakati rääkima vähemalt kuus aastat tagasi. Millal võib valitsuselt oodata muudatusi, mis võimaldaksid meditsiini paremini rahastada, et praegused pikad, isegi üle poole aasta ulatuvad ravijärjekorrad lüheneksid ja inimesed saaksid õigel ajal arsti juurde?

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu! Minagi ütlen, et tervishoiu rahastamise jätkusuutlikkuse küsimus ei ole kindlasti alles hiljuti päevakorrale kerkinud. Minul on need probleemid päevakorral olnud pikemat aega ning Sotsiaalministeeriumil ja Eesti riigil on need päevakorral olnud juba kümme aastat, kui mitte kauem. Sellekohaseid analüüse on umbes sama palju aega teinud nii meie oma eksperdid kui väliseksperdid ja selles mõttes on pilt üsna selge. Ei ole mina siin mingisugune esmaavastaja, et meie tervishoiu rahastamise süsteem, mis põhineb täielikult tööjõumaksul, ei ole jätkusuutlik. Demograafiline olukord on ju selline, et Eesti elanikkond vananeb ja tööealiste inimeste hulk väheneb. Inimesi, kes makse maksavad ja seda süsteemi ülal hoiavad, jääb vähemaks, samal ajal aga neid, kes arstiabi vajavad, vähemaks ei jää. Pigem vastupidi, inimesi, kes pikemat aega hooldust vajavad, tuleb juurde. Eelmisel aastal ja tänavu on sellest tõdemusest tulenevalt ning vastavalt Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammile, kus on kirjas ka tervishoiu rahastamise analüüs ja asjaomaste ettepanekute esitamine, Eesti ja välismaa ekspertide koostöös uus pilt asjade seisust koostatud ja omad ettepanekud valitsusele esitatud. Nende lihtne sõnum on, et praegusel tasemel tervishoiuteenuse tagamiseks on arstiabisse lisaraha vaja. Lähiaastatel on haigekassa reservid piisavad, et vajadusi katta, aga edaspidi on

raha juurde vaja. Kui tahame teenust parandada, siis on raha veelgi rohkem vaja. Lähikuudel Vabariigi Valitsus loodetavasti arutab seda kõike põhjalikumalt ja jõuab ka otsusteni.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Raivo Põldaru, palun!

14:57 Raivo Põldaru

Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! Arvan, et see valitsus, nagu peaminister mõni minut tagasi kinnitas, teeb ära asjad, mida eelmised valitsused pole teinud, kuigi nii pikalt on arutatud. Uut süsteemi ei ole välja mõeldud. Nüüd võib uskuda, et praegune valitsus teeb selle ära. Küsimus on selline. Lihtsaid asju on ju võimalik ära teha ja ma puudutan ühte momenti, millest palju räägitakse – see on dubleerimine proovide ja röntgenipiltide tegemisel. Kas tööpoolest ei suudeta sisemisi reserve kasutades selles vallas kokku hoida? See oleks ju tegelikult lihtne.

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Esiteks, tervishoid on üks nendest valdkondadest – nii nagu ka haridus ja mõni muu –, mille puhul kõik inimesed arvavad, et nad on spetsialistid, kuna nad on arsti juures käinud ja midagi ka teiste käest kuulnud. Mina suhtun sellesse süsteemi suure austusega. Tegemist on suure ja keerulise süsteemiga, kus töötab väga palju tarku ja tublisid inimesi. Asjad, mis esmapilgul tunduvad lihtsasti tehtavad ja mõistlikud, ei pruugi seda lähemal vaatlusel siiski olla. Kui me vaatame, kui palju Eesti kulutab avalikku ressursi tervishoiule või kui suur on meie tervishoiu kogukulutuse osakaal SKT-s, siis näeme, et me kulutame vähe ja oleme ikkagi saanud väga head tervishoiuteenust. Meil on solidaarne ravikindlustus, mis tähendab seda, et ka vähem jõukad inimesed saavad kvaliteetset arstiabi. Kui me räägime selle teenuse sisulisest kvaliteedist, siis nii patsiendid kui ka süsteemi eest vastutajad on rahul, et meil on kompetentsed spetsialistid ning vajalik aparatuur, et maailmatasemel arstiabi pakkuda. Loomulikult, süsteemi sees on parema majandamisega ikka võimalik kokkuhoiukohti leida. Ma väidan, et Eesti tervishoidu on väga hästi juhitud kogu taasiseseisvusaja jooksul – vajalikud reformid on õigel ajal ära tehtud ja tänu sellele on peaaegu maksimaalne efektiivsus juba välja pigistatud. Väiksemaid muudatusi tehes on seda kindlasti võimalik aga veelgi saavutada.

Mis puutub röntgenipiltide dubleerimisse, siis kui te räägite mõne arstiga, võite kuulda, et see, mis tundub asjatu dubleerimisena, tegelikult seda ei ole. Uus pilt võib arstile anda väga vajalikku täiendavat informatsiooni, mida ta vajab oma otsuste tegemiseks. Jah, Sotsiaalministeerium otsib koostöös haigekassaga kohti, kus oleks võimalik asjatut kulutamist vähendada, aga neid kohti väga palju ei ole.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Tarmo Tamm, palun!

14:57 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud minister! Haigekassa reserv on ca 200 miljonit eurot ja nagu me teame, laekub sotsiaalmaksu päris hästi. Samal ajal on ravijärjekorras 180 000 inimest. Kas see on normaalne, et eelarve tasakaalu nimel hoitakse inimesi ravijärjekorras ja haigekassa rahaga püütakse riigieelarvet tasakaalus hoida?

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Ravijärjekorrad on teine säärane probleem, mis esmapilgul tundub lihtne, aga tegelikult on keeruline. Seesama number, mida te nimetasite – kui sellesse natukene süveneda, siis selgub, et aastaga on ravijärjekorrad kasvanud umbes 10%. No ei ole Eesti inimesed aastaga 10% haigemaks jäänud, küllap on mängus muudki põhjused. Näiteks mõned inimesed panevad ennast kirja korraga mitmesse haiglasse sama arsti juurde, vaadates, kus nad kiiremini vastuvõtule saavad. Kindlasti mõjub ka see, et Eestis on seni olnud võimalik panna ennast eriarsti juurde kirja nõnda, et perearsti saatekirja veel ei ole. Hiljem lähed perearsti juurde seda küsima ja selgub, et tegelikult eriarstivisiiti üldse vaja ei ole. Nii et selle arvu üle võib vaielda.

Samas on selge, et Eestis on ravijärjekorrad olemas, bürokraatlikus terminoloogias on selle nimetus katmata ravivajadus. See eksisteerib realselt. Selle rahaline maht on haigekassa hinnangul umbes 70

miljonit eurot ja loomulikult vajab see küsimus lahendamist. Oleme seda lahendanud kahel moel. Üks viis on strateegilisem ja natuke pikemaajalisem, sellest on siin Riigikogu saalis ka räägitud. See puudutab esmatasandi arstiabi tugevdamist. Püüame jõuda olukorrani, kus vähemal hulgal inimestel on vaja pöörduda eriarsti poole, sest perearst saab enamiku tervisemuredest ise lahendada. Selleks tugevdame perearstide meeskondasid nende kompetentsi tõstes, laiendame nende teenusespektrit ja rahastame Euroopa Liidu vahenditest tänapäevaste tervisekeskuste rajamist, et kõiki teenuseid oleks võimalik paremini osutada. Teisest küljest on tähtis teema sotsiaalteenuste ja tervishoiuteenuste integratsioon. Seda on Eestis paraku väga vähe ja eriti eakate puhul on see oluline küsimus. Me piloteerime alates järgmisest aastast Viljandi Haigla näitel paikkondlikku tervisemudelit, püüdes need eri tasandid kokku liita, et inimene saaks parima võimaliku teenuse.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:32 Õiguskantsleri aastaülevaade

14:57 Esimees Eiki Nestor

Küsimus peaminister Taavi Rõivasele. Andres Ammas, palun!

14:57 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Eile tutvustas õiguskantsler Ülle Madise siin saalis oma aastategevust ja pälvis nii oma aruande sisukuse kui efektse ülesehituse eest nii koalitsiooni- kui opositsioonisaadikutelt valdavalt heakskiitu. Loodan, et ka teie olete saanud sellega tutvuda või vähemalt on teile selle teksti põhiseisukohti refereeritud. Vabaerakonna liikmeid teeb murelikuks õiguskantsleri tõdemus, et Eesti liigub pigem käsu- ja keeluühiskonna poole, mitte igaühe vabaduste laiendamise poole. Õiguskantsler viitas ka tihti ette tulevale ülereguleerimisele. Kuidas te peaministrina õiguskantsleri seisukohti kommenteerite ja kas te näete endal valitsusjuhina kohustust ja võimalust sellele halvale tendentsile vastu astuda?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt, ma olen väga tänulik õiguskantslerile selle kõrvalpilgu eest. Seda on kindlasti vaja ja küllap parlament saab nende seisukohtadega detailselt tutvuda. Aga mis puudutab ülereguleerimist, siis me oleme koalitsioonileppes lausa eraldi eesmärgiks seadnud, et ülereguleerimist tuleb vältida ning oluliselt suurendada väljatöötamiskavatsuste osakaalu, et mitte kogu aeg järjekordsete seadusmuudatustega välja tulla. Kui me vaatame fakte – alati on tark riigi juhtimisel lähtuda faktidest –, siis näeme, et nii 2015. kui 2016. aastal, mis on praeguse valitsuse ametisoleku aastad, on nii algatatud kui Riigikogus heaks kiidetud seaduseelnõude arv väiksem olnud kui eelmistel aastatel. Näiteks aastatel 2012 ja 2013 võttis Riigikogu vastu mõlemal aastal 139 seadust, 2014. aastal tervelt 187 seadust, aga 2015. aastal langes see arv kahe koosseisu peale kokku märgatavalt. 2016. aasta jooksul on seni 69 seadust vastu võetud. Võib näha selget langustrendi.

Tutvusin ka etteheitega, et seaduseelnõude esitamine on justkui olnud valitsuse poolt monopoliseeritud. Mul on hea uudis: seaduste vastuvõtmine on endiselt Riigikogu monopol, mitte keegi teine neid Eestis vastu võtta ei saa. Ei saa ka president neile lihtsalt, oma suvast lähtuvalt vetot panna, kuigi selline mulje osa kandidaatide jutust võib jääda. Kui me vaatame nende elnõude osakaalu vastuvõetud seaduste arvus, mille puhul on algataja olnud valitsus, siis ka see näitaja on langenud. See tähendab seda, et järjest enam on neid elnõusid, mis on algatatud Riigikogus ja Riigikogus ka vastu võetud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

14:57 Andres Ammas

Aitäh! Võtan teil meeleldi sõnasabast ja jätkan mõttevahetust teemal "Seadusloome monopoliseerimine". Küllap mõistate ka ise hästi, et tegemist ei ole formaalse küsimusega. Kooliõpilastele me seletame kõik, et seadusi võtab vastu Riigikogu. Küsimus on suhtumises. Meie opositsiooni esindajatena tajume küll, et praegune koalitsioon müüri koalitsiooni ja opositsiooni vahel ei lammuta, vaid ehitab ikka ja jälle kõrgemaks. Küsimus on selles, kuidas suhtutakse Riigikogu liikmete tehtud muudatusettepanekutesse, kui tõsiselt võtavad neid ettepanekuid eelnõu koostanud ametnikud, ministrid, milline on terve valitsuse hoiak. Küllap te tegelikult mõistate seda õiguskantsleri delikaatset vihjet seadusloome monopoliseerimisele. Kas teil on kavas siin midagi muuta?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Mina suhtun parlamenti suure lugupidamise ja austusega ja parlamendi töösse samamoodi. Siin ei ole ainuke põhjus see, et minu karjäär parlamendis on olnud pikem kui valitsuses. Ma tõepoolest usun, et Eesti on parlamentaarne vabariik ja kõikide seaduste vastuvõtmine kuulub üksnes ja ainult parlamendi pädevusse. Aga vaatame jällegi fakte. 2012. ja 2013. aastal Riigikogus vastuvõetud seaduste algataja oli 76%-l juhtudest Vabariigi Valitsus. Vaatame samu näitajaid praeguse koosseisu ajal: 2015. aastal 63% kõikidest vastuvõetud seadustest ja otsustest ning 2016. aastal seni 69%. Seega on võrreldes eelmiste aastatega praeguse koosseisu jooksul parlamendi enda algatuste osakaal vägagi märgatavalt kasvanud ja monopoliseerimisest on asi kaugel. Majandusteadus tunneb sellist olukorda pigem oligopoli nime all.

Nüüd veel positiivsetest näidetest. Kui vaadata detailselt Ülle Madise ettekannet ja ka seda kirjalikku aruannet, mis on küllalt mahukas, siis näeme, et ta tõi ka mitmeid positiivseid näiteid. Üks näide on jagamismajanduse seadustamine, mis on puhtalt olnud parlamendi algatus ja kus valitsus on püüdnud kaasa mõelda ja kaasa aidata. Minu meelest pole see mitte ainult Eestis, vaid ka rahvusvaheliselt hea näide, kuidas parlament omal initsiatiivil teeb midagi sellist, mida teised ei ole suutnud teha. Näiteid koostööst parlamendi algatuste puhul on aga veel, isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmine näiteks. Nagu te näete, eelmisel aastal vaid 63%-l juhtudest võeti vastu valitsuse algatatud eelnõud.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

14:57 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Küsimus on selline: millal te viite tööturuteenuste ja -toetuste seaduse kooskõlla põhiseadusega? See asi on kauaks venima jäänud. Meie oleme siin algatuse esitanud, aga teie erakond ja koalitsioon ei lase seda läbi. Ja teine pool: lisaks praktilisele lahknemisele õiguskantsleriga on teil ka filosoofiline eriarvamus. Te rääkisite siin sellest, et arvuline hinnang on parem kui hägune kaalutluskriteerium. Õiguskantsler rääkis eile täpselt vastupidisest, et ametnikud küll mõnikord kardavad kaalutluskriteeriumi, aga see kriteerium on siiski väga vajalik, sest vastupidine, kõigi kriteeriumide üleslugemine igaks elujuhtumiks viib tõepoolest ülereguleerimiseni ja ka vastuoludeni seadusandluses.

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! No me võime ju vaielda, kumb on parem nõuandja, kas faktid või emotsioonid ja hinnangud. Mina olen oma töös ja tegevuses alati fakte oluliseks pidanud. Kui me vaatame seda osakaalu, kui palju kõikidest Riigikogus vastuvõetud seadustest on parlament ise algatanud, siis see on selgelt tõusuteel. Kuidas sellele hinnang anda, olgu see igaühe enda teha, aga faktid näitavad siin must valgel trendi, mis tõestab, et mingist monopoliseerimisest tegelikult juttu ei ole. Vastupidi – trend on risti vastupidine. Mis puudutab teie viidatud seaduse põhiseadusega kooskõlla viimist, siis see oli ühe teemana arutuse all ka eile valitsuskabinetis. Me leppisime kokku, et lähiajal me tuleme selle teema juurde veel kord tagasi, adresseerides just nimelt seda osa, mida õiguskantsler on pidanud vajalikuks lahendada. Siin võib pikalt vaielda, kas inimene saab ettevõtet juhtida ja samal ajal ka töötu olla, kas ettevõtte juhtimine on töö või hobi. See on väga huvitav filosoofiline vaidlus. Küll aga tuleb tunnistada, et õiguskantsler on toonud välja selged vastuolud põhiseadusega selle seaduse teistes sätetes, ja sellest tuleb lähtuda. Parlament on öelnud, et jah, õiguskantsleriga tuleb nõustuda, ja ka meie ei vaidle vastu, vaid leiame võimaluse esitada need muudatused ja loodetavasti siis parlament ka neid aktsepteerib.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:41 Tervishoid

14:57 Esimees Eiki Nestor

Küsimusele vastab tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski. Küsimuse esitab Marika Tuus-Laul. Palun!

14:57 Marika Tuus-Laul

Suur tänu! Austatud härra minister! Ma võin siin saalis natuke selgust tuua. Krooniline alarahastatus tervishoius hakkas peale Marko Pomerantsist aastal 2003, kui tema oli minister. Nii et see on püsinud kindlalt 13 aastat. Kaua aega on see portfell olnud valdavalt Reformierakonna käes: Maret Maripuu, Urmas Kruuse, Hanno Pevkur, Taavi Rõivas. Nii see on. Ja olukord ei ole paremaks läinud. Nüüd, sel kevadel me panime teile lootusi, kuna te tulite välja sõnumiga, et te muretsete lisaraha ja algatate valitsuses suured arutelud. Teil olid väga head konkreetsed ettepanekud, meil väga paljud kiitsid need heaks. Me lootsime tõepoolest, et tervishoiul hakkab pisut paremini minema. Ja te rääkisite sellest ka sügisel. Nüüd aga äkki, täiesti üleöö te ütlesite, et tervishoius annab veel palju kokku tõmmata: arstijärjekordadega, soodusravimitega, piirame ületööd haiglates, visiiditasud on kaua muutmata olnud, samuti voodipäevatasu. Millest selline meelemuutus äkki tuli?

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Esiteks, ma nõustun kindlasti sellega, et austatud Riigikogu esimees Eiki Nestor oli hea sotsiaalminister. Aga vastates teie küsimusele tuleb eristada lühiajalise ja pikaajalise tervishoiu rahastamise probleemi. Pikaajalise rahastuse küsimus on seotud eeskätt meie demograafilise olukorraga ja natuke ka muude tervishoiule eripäraste küsimustega, nagu kiire innovatsioon ja sellest tulenev hinnatõus. See puudutab meie pikaajalist finantsilist jätkusuutlikkust ja seda on juba pikemat aega analüüsitud. Suvel pandi Vabariigi Valitsuse lauale konkreetsed ettepanekud. Üks arutelu on peetud. Nagu ma ütlesin, loodan, et lähikuudel jõuame ka vajalike otsusteni. Tõsi on see, nagu ma Tarmo Tamme küsimusele vastates kinnitasin, et lähiaastatel on haigekassal piisavalt ressursse-reserve selleks, et tervishoiuteenuse vajadus katta. Seega hirmu, et haigekassal ei ole lähiaastatel raha selleks, et oma kohustusi täita ja inimestele arstiabi pakkuda, ei ole.

Mis puutub lühiajalisel rahastamisel, siis kuna tervishoid on suur süsteem, on selle kulud väga põhjalikult prognoositud. Muidu poleks eelarvet võimalik juhtida. Aga nagu ikka prognoosidega, mis ennustavad rohkem kui miljoni inimese käitumist suures pildis, võib vigu tekkida. Nii tekkis viga ka haigekassa tänavuse eelarve prognoosimisel. Põhjusteks olid näiteks viirushaiguste puhang veebruaris, mis oli eeldatust suurem, samuti hulga C-hepatiidiga patsientide üleminek uuele väga tõhusale, kuid väga kallile ravimile. Sellest tulenevalt on tänavuse eelarve täitmise tulem negatiivne. Selles kontekstis oleme pakkunud välja paar väiksemat abinõu, millega oleks võimalik seda miinust väiksemaks saada ja samas teha ära asjad, mida me oleme niikuinii plaaninud. Lihtsalt teeme need natuke kiiremas tempos.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Marika Tuus-Laul, täpsustav küsimus, palun!

14:57 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Olukord on väga terav ja samal ajal te teate kindlasti, et praegune rahapuudus on pikaajalise rahapuuduse üks osa. Kui me räägime plaanilisest ravist, siis selle nn võimsus on kahe aastaga 8% vähenenud. Eriarstiabi järjekorras on aga iga viies Eesti inimene. Mis teil praegu ikkagi päevakorras on? Ja mida meie opositsioonis saame teha? Me oleme teinud teile uue arupärimise, oleme varem neid esitanud arstijärjekordade kohta, me teeme Keskerakonna volikogus avalduse ja võtame vastu, aga mida teie plaanite? Mida te ütlete täna nendele tervishoiutöötajatele, kes olid sunnitud eile üle Eesti streikima? Kas nad peavad uuesti välja tulema või mida siis ikkagi teha? Meie näeme, et praeguse seisuga liigub meie tervishoid järjest enam tasulise arstiabi poole, nii kahju kui see ka ei ole.

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Austatud sotsiaalkomisjoni liige proua Marika Tuus-Laul! Sotsiaalkomisjoni liikmed on seda teemat arutanud väga pikki tunde ka minu osalusel, vaadanud neid andmeid, mis puudutavad ravijuhtude ja teenindatud patsientide arvu, jne. Ravijuhtude hulk ei ole vähenenud. Pikka aega on langustrendis olnud statsionaaripäevade arv, mis on olnud mõistlik tervishoiukorralduse suund. Selle asemel on tulnud uued ravivõtted, eeskätt päevaravis, aga ka ambulatoorsete teenuste puhul. Ravi maht ei ole Eestis kindlasti vähenenud. On tõsi, et see maht on ebapiisav – ravijärjekorrad on selle selge näide –, ja tõsi on ka see, et tänavust ületunnitööd esimesel poolaastal hinnates oleme näinud, et palju rohkem inimesi on pöördunud erakorralise abi osakondadesse. Üks põhjus on ka see, et plaanilise ravi järjekorrad on pikad ja inimesed pöörduvad hädas erakorralise abi osakonda. See kõik on õige. Sellest tulenevalt olemegi välja pakkunud oma ettepanekud, kuidas seda küsimust lahendada. Lisaks sellele teeme tervishoiukorralduses päris mitu muudatust, mis puudutavad esmatasandi abi tugevdamist, millest ma enne juba rääkisin.

Mis puudutab omaosalust, siis Eesti on selles osas jõudnud väga lähedale meie enda seatud eesmärgile, mis on 25%. Praegu on see näitaja 22–23%. Tõsi on see, et omaosaluse koormuse suurendamine minu hinnangul üldiselt kõne alla ei tule. Samas jaotub Eestis omaosalus eri raviliikide vahel üsna ebavõrdselt ja WHO eksperdid on meile pikka aega soovitanud seda ühtlustada. Sellega me ka tegeleme ning võib-olla mõnes kohas me korrigeerime seda üles ja mõnes kohas korrigeerime alla. Aga kindlasti ei saa öelda, et see on kogu küsimuse lahendus. Lahendus on siiski tervishoiule lisaraha anda. Ma olen sellest pikka aega rääkinud, nii et meelemuutusele ei ole küll põhjust viidata.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Tamm, palun täpsustav küsimus!

14:57 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Hea minister! Kahju, et ma pean oma kolleegidelt küsimisvõimaluse ära võtma, aga mu eelmisele küsimusele te ei vastanud. Haigekassa reserv on ca 200 miljonit eurot, sotsiaalmaksu laekub rohkem. Ma küsin, miks hoitakse haigekassa rahaga riigieelarvet tasakaalus. Enne te jätsite sellele vastamata, võib-olla nüüd vastate ära.

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu! Ma tõepoolest palun vabandust! Kaks minutit on liiga lühike aeg, et nii ulatuslikul teemal rääkida. Aga olen siin tundide kaupa teile kõigest üsna põhjalikult rääkinud. Kui on soovi veel vestelda, siis ma hea meelega vastan teie arupärimisele ja saame sel teemal pikemalt mõtteid vahetada. Aga teie küsimusele vastan, et haigekassa, töötukassa, paljude teiste asutuste ja kohalike omavalitsuste eelarvelised tulemid lähevad valitsussektori positsiooni arvestusse. See on iseenesest täiesti elementaarne, loogiline ja arusaadav. Riigieelarvet kokku pannes või õigemini riigi eelarvestrateegiat kokku pannes arvestatakse sellega, missuguste tulemitega lõpetavad ka sotsiaalkindlustusfondid, sh haigekassa. Selline on loomulikult meie enda seaduse nõue, mille seadusandja on kehtestanud, aga seda eeldavad ka Euroopa Liidu reeglite alusel paika pandud regulatsioonid. Iseenesest on täiesti loogiline, et riik vaatab sellele pildile otsa.

On tõsi, et lisaks kohustuslikele reservidele, mida haigekassas on ligi 100 miljonit eurot, on haigekassal ka jaotamata tulemit varasematest aastatest. Ka on tõsi, et juba õige mitu varasemat aastat on seda jaotamata tulemit kasutatud selleks, et jooksva aasta miinust katta. Nõnda on ka sellel aastal, nõnda on ka järgmisel aastal. On selge, et pikemas vaates vajab tervishoiusüsteem reformi ja lisaraha, sest reservid lõpmatuseni ei kesta. Aga vastates teie küsimusele kinnitan veel kord, et tervishoiuteenuse mahu vähenemine ei ole päevakorral ja arstiabi eest maksmiseks on haigekassal raha olemas.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Küsimus peaminister Taavi Rõivasele. Arno Sild, palun!

14:57 Arno Sild

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud peaminister! Me oleme kõik enam-vähem kursis sellega, kuidas me Eesti sõjalist võimekust pidevalt tõstame nii oma panuse kui ka NATO toetuse abil. Aga mul on küsimus hoopis teisest vallast. Kuidas me oleme Eesti Vabariigis valmis Eesti elanike tsiviilkaitsealaseks kaitseks, ja seda nii materiaalses mõttes kui ka inimeste teadlikkuse mõttes? Andke mulle andeks, kui ma eksin, aga minu teada praegu koolides tsiviilkaitseõppusi ei toimu. Mina olen vanema generatsiooni esindaja ja minu nooruses oli tsiviilkaitsealane väljaõpe peaaegu et kohustuslik juba koolis, rääkimata ettevõtetest ja asutustest. Kuidas me oleme valmis Eesti elanike kaitseks eriolukorras?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Suur aitäh! Eesti riigikaitse toetub laiapindse riigikaitse käsitlusele, mis tähendab seda, et riigi kaitsmine ei hõlma üksnes sõjalist riigikaitset, vaid selleks peab olema valmis iga riigiasutus ja tegelikult kogu ühiskond. Elanikkonna kaitse kõige olulisemaks alustalaks jääb loomulikult inimeste terve mõistus ja haritus riigikaitse teemadel. Haritust me edendame ajateenistuse ja Kaitseliidu kaudu, samuti kõrgemate riigikaitsekursuste ja koolides antava riigikaitseõpetuse kaudu. Sellele lisaks käivitasime 2015. aasta detsembris Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi alusel elanikkonna kaitse rakkerühma, mille eesmärk on suurendada elanike teadlikkust ja valmisolekut võimalikeks kriisiolukordadeks, nii et millegi juhtudes saadaks hakkama.

Ma ootan sellelt rakkerühmalt eelkõige seda, et nad koostaksid riigile elanikkonna kaitse kontseptsiooni, kus oleks kirjas sellekohased ülesanded ja tegevused. Ma ootan neilt ka käsiraamatut juhistega, kuidas kriisi korral käituda. Samas ma rõhutan, et sellest, et me tegeleme mitmesuguste ohustsenaariumidega, või sellest, et riik tervikuna valmistub ohustsenaariumideks, ei maksa välja lugeda seda, et need ohustsenaariumid kohe-kohe käivituvad. Lihtsalt terve mõistus ütleb, et peab olema valmis ka stsenaariumideks, mille realiseerumise tõenäosus on väike, aga millel võib olla ühiskonnale väga laastav tagajärg. Nii et küllap te nõustute minuga, et nende teemadega tuleb tegelda.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Teie täpsustav küsimus, Arno Sild. Palun!

14:57 Arno Sild

Härra peaminister! Ma küsin siia juurde siis täpsustavalt niimoodi. Rakkerühm on moodustatud ja see on ilmselt ka tegutsema hakanud. Kas selle jaoks on järgmise aasta eelarves vahendid ette nähtud?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Nii nagu teistegi rakkerühmadega, on sellegi tegutsemiseks eelarve olemas. Lisaks ma soovin veel kord rõhutada, et mitmesuguseks tegevuseks, mis puudutab riigikaitset ja riigikaitset just nimelt laiapindselt, me oleme ette näinud vahendeid ka teiste ministeeriumide haldusalas, mitte ainult Kaitseministeeriumi või Siseministeeriumi haldusalas, mis on n-ö traditsiooniliselt julgeolekuministeeriumid. Ma pean seda väga oluliseks, et kõik valitsusliikmed ja kõikide ministeeriumide kõrgemad ametnikud isiklikult osaleksid nendel õppustel, mida me esimest korda Eesti ajaloos oleme juba mitu korda valitsuse tasemel läbi viinud. Seda me soovime ka järgmistel kordadel, sest kõigil valdkondadel, tervisest kultuuri ja maaeluni, on teatud puutumus kriisiolukorras tegutsemisega. Kõik peaksid olema sellesse kaasatud. See on minu arvates väga oluline.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Uno Kaskpeit, palun!

14:57 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra eesistuja! Härra minister! Eesti Vabariik on 25 aastat vana. Nagu ma teie jutust siin aru saan, ei jaga te sellest asjast suurt mitte midagi. Kui ma siinsamas saalis teie käest ühel korral küsisin, kuidas te kavatsete kaitsta meie tsiviilelanikkonda sõja korral, andsite te mulle väga huvitava vastuse. Teie

vastus oli, et keskmää-õhutõrjerakettidega. See on hämmastav! Ometi on teie erakonnas kaks kõrget ohvitseri, kes nendes küsimustes kompetentsed on. Miks te ei küsi teadjate inimeste käest, kuidas Eesti naisi, lapsi, vanureid kaitsta sõja ajal? See peaks olema peaministri ülesanne number üks. Aga nagu ma aru saan, te ei hooli meie tsiviilelanikkonnast üldse mitte. Milles on probleem?

14:57 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh selle küsimuse eest! Ma saan aru, et küsimuse lõpp oli üsna retooriline. Ma julgen sügavalt kahelda, et kui te olete minu käest küsinud tsiviilkaitse kohta, siis mina olen teile vastanud loenguga keskmää-õhutõrjest. See ei tundu mulle eluliselt usutav. Samas pean enda kohuseks meelde tuletada, et Eesti Vabariik on õiguslikult järjepidev ja ei ole mitte 25 aastat vana, vaid õige pea, 2018. aasta 24. veebruaril me tähistame Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva. Selliseid väga olulisi fakte peaks kindlasti täpselt teadma.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:56 Paindlike töövormide edendamine

14:57 Esimees Eiki Nestor

Ja nüüd läheb kiireks. Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski vastab Monika Haukanõmme kahele kiirele küsimusele. Palun!

14:57 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Hea minister! Minu küsimus puudutab teie teist vastutusala tervishoiu kõrval ehk siis töövaldkonda. Minister Tsahkna tuli eelmisel nädalal välja päris uuendusliku mõttega tõsta pensioniiga 70. eluaastani. Küsimus ei ole numbris, vaid selles, kuidas me oleksime võimelised kauem töötama ja kas meil on selleks loodud ka vajalikud töötingimused. Üks võimalus suurendada vanemaealiste tööhõivet on pakkuda neile paindlikke töövorme, näiteks osaajaga töötamist või sujuvat pensionile siirdumist. Eestis on see veel suhteliselt lapsekingades. Kuidas ikkagi suurendada ettevõtjate huvi palgata ka vanemaealisi tööle ja milliseid meetmeid pakkuda, et seda huvi tekitada? Millised on plaanid?

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Täna! Esiteks, mis puudutab pensionireformi analüüsi, siis Vabariigi Valitsus või õigemini valdkonnaministeeriumid on selle kallal juba õige pikalt tööd teinud. Koos on käinud sotsiaalkindlustusreformi komisjon, kuhu lisaks Margus Tsahkna kuulumine ka meie rahandusministriga. See analüüsimine on olnud väga pikk ja põhjalik, aga ka minule tuli mõnevõrra ootamatuna sõnum, et tõstame pensioniiga 70. eluaastani. Tegelikult on reformikomisjoni analüüsi põhiline sisu olnud mõte, et me võiksime liikuda paindliku pensioniea poole. Seda toetas eelmisel nädalal toimunud arutelul ühemõtteliselt ka Vabariigi Valitsus. Inimesed võiksid saada pensionile, siirduda asendussissetuleku saamisele sõltuvalt sellest, missugune on nende võime ja soov tööd teha. Mõned inimesed tahavad olla oma lastelastega, teised tahavad pikemalt töötada. Seda peaks olema võimalik rohkem valida ja pensionile siirduda sujuvalt, millele teie ka viitasite. Kui inimene näiteks soovib pärast seda, kui ta on mõnda aega täiskohaga töötanud, hakata poole kohaga töötama, siis saab ta pool pensioni juurde. Mingil hetkel ta otsustab, et nüüd aitab, siis hakkab täispensioni saama. Me oleme oma analüüsis eeskätt keskendunud just nimelt eesmärgile paindlikkust suurendada ja selle abil lihtsustada inimeste tööhõives osalemist. Mis puudutab tööandjate huvi vanemaealiste inimeste vastu, siis see kasvab eeskätt seoses sellega, et Eestis tööealine elanikkond väheneb ja tööandjatel on raskem töötajaid leida. Nii ongi ka pakumisi vanemaealistele inimestele oluliselt rohkem.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, palun!

14:57 Monika Haukanõmm

Minu teine küsimus puudutab elukestvat õpet. Praegu tegelevad sellega nii töötukassa kui ka Haridus- ja Teadusministeerium, mis tähendab kohati dubleerimist, aga teisalt võib-olla hajumist. Kuidas on plaanis hakata eakate ümberõpet toetama, et nad oleksid võimelised töötama ka mõnel teisel erialal?

14:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu! Selles osas esiteks juba teatud tegevused käivad. Sotsiaalminister oli siis Taavi Rõivas, kui neid teemasid arutati, ja nüüd on üht-teist ka käima läinud, küll mitte väga suures mahus. Valitsus alles eile arutas ja arutab ka homme töötukassa ettevalmistatud uut paketti nimetusega "Töötust ennetavad meetmed". Töötukassa hakkaks koolitama mitte ainult töötuid inimesi, vaid ka inimesi, kes praegu töötavad. Üks selge sihtrühm on vanemaealised, üle 50-aastased inimesed, kelle kvalifikatsioon võib olla vananenud, või siis on nende töökoht sektoris, mis on Eesti majanduses kaduv sektor. Sellisel puhul on inimestel töötukassa raha kasutades võimalik saada täiendusõpet ja ümberõpet. Ka on neil võimalik asuda tasemeõppesse rakenduskõrghariduse või kutsehariduse saamiseks, et enda kvalifikatsiooni uuendada.

Loomulikult see elukestva õppe kontseptsioon eeldab ka muutust inimeste endi mõtlemises. 50-aastaselt inimesel on tegelikult veel neljandik tööelust ees, aga me kogeme tihti tööandjate mentaliteeti, et noh, need vanemaealised lähevad varsti niikuinii pensionile. Loomulikult hakkavad meilgi Eestis inimesed kauem elama, ka tervena kauem elama ja nii on võimalik pikem tööelu. Elukestvas õppes, sh täienduskoolitustes osalemine on kindlasti väga vajalik. Võin öelda, et me Sotsiaalministeeriumis oleme sellele väga palju tähelepanu pööranud ja töötukassa on ette valmistanud koolitusprogrammi, mille üks sihtrühm on just nimelt vanemaealised inimesed.

14:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister Taavi Rõivas! Aitäh, tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski! Aitäh, kaitseminister Hannes Hanso! Infotund on lõppenud.